

«Juugustukk on kirjutada Juhan Peeglist»

Ilme POST

Need on Nasta Pino sõnad, mis kõlasid ülikooli aulas juubelikõnes — ta luges tüki oma uuest tööst. Ja riskis siiski. Allakirjutanu teeb sedasama.

Juba esimesel loengul soovitab Juhan Peegel tudengitele: loo algusse tuleb panna üks «nagi» — vägev fakt või leidlik kujund, millega lugeja tähelepanu haakida. Kui viimane uudishimust seda on teinud, loeb ta teie loo lõpuni, vaatamata sellele, et vahepeal ka lahjemaid kohti sees on.

Mida valida käesoleva loo «nagiks»? Pealegi on meie kirjutav ja elektrooniline press Juhan Peegli õpilasi täis ja kõik peavad pühaks kohuseks oma väärt õpetajast tasemel kirjutada. Seejuures on tähelepanu äratamiseks igasuguseid trikkegi tehtud.

Ülikooli leht näiteks rabas pealkirjaga, milleks Juhan Peegli enda suusoojad sõnad: «Ei kirjuta ka enam. Lähem Saaremaale ja hakkam õlut tegema.» RH edastas lähedaid fotosid ja ammuseid teadetetahvile pandud, tudengite elu reguleerivaid teateid.

Üks telemees tegi küllalt suure veagi — esitades juubilaril intervjuuerides talle «kas»-küsimuse. Eksamil oleks selle ammu ärahoiatatud asja eest isegi Peegli, keda küll hea südame poolest tuntakse, käest ühe palli võrra nõrgema hinde saanud. Teadagi saab sellele küsimusele vastata kahe lühikese sõnakesega: ei — jah. Eriti võib seda kuulda lastesaadetest. Juhan Peegel läks veast välja tegemata, lisaküsimusi ootamata sujuvalt üle pikemale vastusele.

Kui toimetajal on valida tase — mel autorite ja tiptööde vahel, on tal stiiliküsimused seejuures üheks oluliseks kriteeriumiks. Meil aga töötuid suleneegreid ei ole. «Viru Sõna» toimetuseski «on paar kirjutuslauda vabad». Iseseisvaid lehemehi ahvatlevad infolehed, kooperatiivide lehed, sealne suurem palk ja avaram mängumaa.

Professor Juhan Peegli juubelikõne algas aulas eelmisel laupäeval täpselt, akadeemilise veerandita. Sisenes ta nagu alati — asjaliku muhedusega. Ent seekord koos abikaasaga ning rektori saatel.

Aulatäis ootas teda püsti seisites. Ümberringi oli mingi kummaline valgus: oli see aula enda aura ja tähendus Eestimaale? Oli see maipäike või lühtrite valgus? Või koguni juubilaril valge pea?

Peokõne oli žurnalistikakateedri juhatajalt Marju Lauristinilt. Jah, organiseerida 1953. aastal, «mis sest, et Jossif juba surnud oli», taoline kateeder — vaat see oli juubilaril julgustikk.

Pidulikku koosolekut juhtinud Sulev Uus annab järjekorras sõnaõiguse algul oma kateedri perele, siis rektorile, kirjanikele, teadlastele.

Kolmanda lennu «poiss» V. Lindström ütleb oma lilletamiskõnes, et enne tulekut uurinud ta ülikooliaegset konspekti, kus ta Juhan Peegli esimesel loengul oli alla kriipsutanud kolm sõna — tõde, ausus, armastus —, millela ajakirjanikutööd hästi teha ei saa.

Ülo Tuulik ütles oma väga ilusast pöördumisest, et hindab üle kõige laureaadi ausaksjäämist keerulistel aegadel.

Mart Kadastik nägi oma õpetajas suurt inimlikkust ning tema päästvat huumorimeelt.

Ain Kaalep kinkis eesti kindakirjas käpikud (nii ta vähemalt ütles, pakki lahti ei tehtud), sest revolutsiooni ei saa teha ei siid-ega poksikinnastes.

Nii läksidki esimesed paar tundi. Ja siis ei jäänud muud üle, kui tehti õnnitlejatest elav järjekord. Viimastki sai paar aulapikkust.

Meie rajoonilehe tegijad tribüünile ei trüginud: Illi Ong ja Jüri Peinar andsid kena, kreedidest nelkidest Kullaaru aian-dis tehtud lillekorvi juubilarile üle niisama, väikese pöördumise saatel.

Meeskooori «Gaudeamus» laul lõpetas piduliku koosoleku. Žurnarebased tõid profi lilled ja kingid ning suured, aulat ehtinud sirelioksad alla autosse. Juubilar ise läks koos külalistega lõõtsbussi, et sõita Äksi.

Äksi — kõigile teelistele oma punase kirikuga tuntud paik nagu verstepost Tartu teel.

Siinse kirikuaia keskel asub Otto Wilhelm Masingule täna avatav mälestuskivi.

Katte sellelt eemaldab Juhan Peegel. Ta peab ka mälestuskõne. Tunneme O. W. Masingut eesti ajakirjanduse traditsioonide rajajana, esimese eestikeelse, eestlastele mõeldud ajalehe «Mara-hwa Näddala-Leht» väljaandjana. See hakkas ilmuma 1821. aastal ning sellest ajast alates ei ole me enam kunagi olnud oma ajaleheta.

Et lehte hõlpsam teha oleks, kolis O. W. Masing Viru-Nigulast Tartule ligemale, võttes vastu Äksi pastori koha. Meile on kosutav teada, et Viru-Nigulas töötamise aega — 1795—1815 pidas ta oma elu parimaks perioodiks. Muidugi tahaks, et ta just siin kuulis, kuidas talumees künnivaol hobusele «nõõ» ütles...

Samas, juba kuulsaks kõneldud ja pühitsetud kivi juures andsid üliõpilased ametivande ning neid võeti «Academia Žurnalistica» täievolillisteks liikmeteks.

Jaan Eilart tutvustas siinset ümbrust, Vooremaad, ning pööras nagu teretuseks tähelepanu igale puule-põõsale, mis mälestuskivi ümbritsesid.

Ühte neist pidas ööbik omaks. Teda jäetigi kivi-valvurina laulma.